

«Έλαβα τη σάρκα σας και ήλθα» (Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος)

/ [Πεμπτουσία](#)

ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

Οδηγούν την οικουμένη εις τον ουρανό

Απόσπασμα από το βιβλίο "Ιωάννου Χρυσοστόμου, Άπαντα τα έργα", τόμος 9, "Υπόμνημα εις το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον Α'" και το κεφάλαιο "Ομιλία ΙΒ', Ματθ. 3, 13-17" ("Πατερικαί Εκδόσεις Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς").

Η εισαγωγή, το κείμενο, η μετάφραση και τα σχόλια είναι των φιλολόγων Ιγνατίου Σακαλή και Νικολάου Τσίγκη.

"Τότε παραγίνεται ο Ιησούς από της Γαλιλαίας εις τον Ιορδάνην προς τον Ιωάννην του βαπτισθήναι υπ' αυτού".

Έρχεται ο Δεσπότης μαζί με τους δούλους, ο δικαστής μαζί με τους υποδίκους, διά να βαπτισθή. Μη ταραχθής όμως· μεταξύ των ταπεινών αυτών διαλάμπει το υψηλόν μεγαλείον του. Κατεδέχθη να κυοφορηθή εις παρθενικά σπλάγχνα επί τόσον χρόνον και να γεννηθή από αυτά μαζί με την ιδικήν μας ανθρωπίνην φύσιν, να ραπισθή, να σταυρωθή, να πάθη όλα όσα έπαθε· διά τι θαυμάζεις λοιπόν, επειδή κατεδέχθη και να βαπτισθή και να έλθη μαζί με τους άλλους προς τον δούλον του; Το εκπληκτικόν ήτο εκείνο· να θελήση να γίνη άνθρωπος, ενώ είναι Θεός· τα άλλα όλα ακολουθούν κατά λογικήν ακολουθίαν.

Διά τούτο ακριβώς και ο Ιωάννης εκ προοιμίου έλεγεν εκείνα που είπεν, ότι δεν είναι άξιος να λύση τον ιμάντα του υποδήματος και όλα τα άλλα, ότι είναι, λόγον χάριν, κριτής και αποδίδει εις καθένα κατά την αξίαν του, και ότι θα δώση πλουσίως το Πνεύμα εις όλους. Αυτά, ώστε, όταν τον ιδής να έρχεται εις το βάπτισμα, να μη σου περάση καμμία ταπεινή υποψία. Διά τούτο και όταν ήτο πλησίον, του προβάλλει προσκόμματα με τους λόγους "Εγώ έχω ανάγκην να

βαπτισθῶ ὑπὸ σου και συ ἔρχεσαι προς ἐμέ;”.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΤΡΟΣ

Επειδή επρόκειτο περί βαπτίσματος μετανοίας και προέτρεπεν εις κατηγορίαν αμαρτημάτων, διά να μη νομίση κανείς, ότι και αυτός έρχεται εις τον Ιορδάνην με αυτήν την διάθεσιν, κάμνει εις τούτο μίαν διόρθωσιν εκ των προτέρων με το να τον καλέση Αμνόν και λυτρωτήν από όλην την αμαρτίαν της γης. Διότι βεβαίως αυτός που είναι εις θέσιν να σηκώση τα αμαρτήματα όλου του ανθρωπίνου γένους, είναι πολύ περισσότερον αναμάρτητος αυτός ο ίδιος. Διά τούτο δεν είπεν· Ιδού ο αναμάρτητος, αλλά το πολύ περισσότερον· “Ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου”.

Έτσι μαζί με αυτό να δεχθής και εκείνο εις όλον το πλήρες νόημά του και αφού το δεχθής να διαπιστώσης ότι έρχεται εις το βάπτισμα, διά να φέρη εις πέρας κάποιαν άλλην οικονομίαν. Διά τούτο και όταν ήλθε του έλεγεν· “Εγώ έχω ανάγκην να βαπτισθώ από σε και συ έρχεται προς εμέ;”. Του είπεν αυτό και δεν του είπε· Και συ ζητείς να βαπτισθής από εμέ;

Και τούτο δηλαδή εφοβήβη να το ειπή. Και τι λέγει; Και συ έρχεσαι προς εμέ; Και τι έκαμεν ο Χριστός; Ό,τι έκαμεν αργότερον εις τον Πέτρον, τούτο έκαμε και τότε. Και εκείνος, θέλω να ειπώ, τον ημπόδιζε να του πλύνη τους πόδας. Όταν όμως ήκουσεν· “Ο ποιώ νυν, συ ουκ οίδας, γνώση δε μετά ταύτα”· και ακόμη· “Ουκ έχεις μέρος μετ’ εμού”· άφησεν αμέσως την αντίστασιν και μετεστράφη εις το αντίθετον. Και ο Ιωάννης πάλιν όταν ήκουσεν, “Άφες άρτι· ούτω γαρ πρόπον ημίν εστιν πληρώσαι πάσαν δικαιοσύνην”, υπήκουσεν αμέσως. Διότι δεν ήσαν απεριόριστα φιλόνηκοι αλλά εδείκνυαν και αγάπην και υπακοήν και εφρόντιζαν να υπακούουν εις όλα εις τον Δεσπότην.

ΕΛΑΒΑ ΤΗΝ ΣΑΡΚΑ ΣΑΣ ΚΑΙ ΗΛΘΑ

Πρόσεξε δε πως τον προτρέπει, από το σημείον εκείνο της ενεργείας που υπωπτεύετο. Δεν είπεν· Έτσι είναι δίκαιον, αλλά “έτσι αρμόζει”. Επειδή εθεωρούσεν ότι αυτό ήτο εντελώς ανάξιόν του, να βαπτισθή δηλαδή από τον δούλον του, ακριβώς αυτό αντιδιαστέλλει προς εκείνο, σαν να έλεγε· δεν το αποφεύγεις τούτο και δεν το εμποδίζεις ως ανάρμοστον; Διά τούτο ακριβώς· άφησέ το, διότι αρμόζει με το παραπάνω. Και δεν είπε μόνον άφησέ το· επρόσθεσε και την λέξιν “άρτι” (τώρα). Διότι τούτο δεν θα διαρκέση αιωνίως, λέγει, αλλά θα με ιδής εις την κατάστασιν που επιθυμείς. Τώρα όμως δέξου τούτο. Επίκειται αποδεικνύει και πως είναι τούτο πρόπον. Διατί πρέπει λοιπόν; Διότι εκπληρώνομεν τον νόμον εις το σύνολόν του. Τούτο το εφάνέρωνε με τους λόγους “πάσαν δικαιοσύνην”. Δικαιοσύνη είναι η εκπλήρωσις των εντολών.

Επειδή λοιπόν εξεπληρώσαμεν όλας τας άλλας εντολάς, λέγει, και απομένει αυτό μόνον, πρέπει να προστεθή και αυτή. Διότι ήλθα διά να διαλύσω την κατάραν που

σας βαρύνει διά την παράβασιν του νόμου. Είναι ανάγκη λοιπόν εγώ πρώτος να εκπληρώσω αυτόν κατά πάντα και αφού σας απαλλάξω από την καταδίκην, να τον ικανοποιήσω κατ' αυτόν τον τρόπον. Πρέπει λοιπόν να εκπληρώσω τον νόμον εις το σύνολόν του, επειδή πρέπει και να διαλύσω την κατάραν που έχει αναγραφή εναντίον σας εις τον νόμον. Διότι έλαβα την σάρκα σας και ήλθα. [...]

ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΤΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

“Και βαπτισθείς ο Ιησούς, ανέβη ευθύς από του ύδατος· και ιδού ανεώχθησαν αυτώ οι ουρανοί”. Διά ποίον λόγον ήνοιξαν οι ουρανοί; Διά να μάθης ότι και όταν βαπτίζεσαι συ γίνεται το ίδιο. Σε καλεί ο Θεός εις την ουράνιον πατρίδα και θέλει να σε πείση να μη έχης κανένα κοινόν προς την γην. Αν δεν βλέπης, μη απιστήσης. Διότι πάντοτε ως προοίμιον παραδόξων και πνευματικών πραγμάτων γίνονται αισθηταί εμφανίσεις και παρόμοια σημεία δι’ όσους είναι κατώτεροι διανοητικώς, και έχουν ανάγκην από αισθητάς εμφανίσεις, χωρίς να δύνανται να σχηματίσουν καμμίαν έννοιαν διά την ασώματον φύσιν, αλλά επιθυμούν σφοδρά μόνον τα ορατά. Τούτο, ώστε, και αν ακόμη δεν έχωμεν τέτοια σημεία έπειτα, να δεχθής με πίστιν όσα εδηλώθησαν με τα σημεία αυτά όπως από την αρχήν. Και εις την περίπτωσιν των αποστόλων έγινε ήχος σφοδρού ανέμου και επαρουσιάσθησαν πύριναι γλώσσαι. Τούτο όμως δεν έγινε διά τους αποστόλους αλλά διά τους παρευρισκομένους Ιουδαίους. Αλλ’ όμως και αν δεν υπάρχουν αισθητά σημεία αποδεχόμεθα ό,τι αυτά έχουν μίαν φοράν δηλώσει. Διότι και η περιστερά διά τούτο επαρουσιάσθη τότε· διά να δείξη εις τους παρόντας και τον Ιωάννην, όπως ο δείκτης της χειρός τον Υιόν του Θεού. Και όχι βεβαίως δι’ αυτό μόνον αλλά διά να μάθης και συ ότι και επάνω εις σε έρχεται το Πνεύμα κατά την ώραν της βαπτίσεως.

ΦΕΡΝΕΙ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Κατά συνέπειαν ημείς δεν έχομεν ανάγκην από ορατά σημεία, φθάνει διά να τα αντικαταστήση όλα η πίστις. Τα σημεία προορίζονται όχι διά τους πιστούς αλλά διά τους απίστους. Και διατί, παρακαλώ, με την μορφήν της περιστεράς; Είναι ήμερον ζών και καθαρόν. Επειδή λοιπόν και το Πνεύμα είναι πνεύμα πραότητος, διά τούτο εμφανίζεται εις αυτήν. Εξ άλλου μας υπενθυμίζει και μίαν παλαιάν ιστορίαν. Όταν δηλαδή η οικουμένη ολόκληρος αντεμετώπισε κοινόν ναυάγιον [ο κατακλυσμός επί Νώε] και το γένος μας εκινδύνευσε ν’ αφανισθή, ενεφανίσθη το πτηνόν τούτο και έκαμε φανεράν την λήξιν της θεομηνίας. Κρατούσα εις το ράμφος κλάδον ελαίας έφερε το χαρμόσουν άγγελμα της κοινής γαλήνης της οικουμένης. Αυτά όλα αποτελούσαν προτύπων των μελλοντικών. Τότε οι άνθρωποι ήσαν εις πολύ χειροτέραν κατάστασιν και ήσαν άξιοι πολύ μεγαλυτέρας τιμωρίας. Διά να μη φθάσης λοιπόν εις απόγνωσιν, σου υπενθυμίζει την ιστορίαν

εκείνην. Διότι και τότε, οπότε δεν υπήρχεν ελπίς διά την κατάστασιν, ευρέθη λύσις και επανόρθωσις· τότε όμως με το μέσον της τιμωρίας, έως τώρα με την χάριν και την άφατον δωρεάν. Διά τούτο εμφανίζεται και η περιστερά. Δεν κρατεί κλάδον ελαίας αλλά μας δεικνύει τον ελευθερωτήν από όλα τα δεινά και μας εκδιπλώνει αγαθάς τας ελπίδας. Διότι δεν βγάζει από την κιβωτόν έναν άνθρωπον αλλά με την εμφάνισίν της οδηγεί ολόκληρον την οικουμένην εις τον ουρανόν και δεν φέρει ένα κλάδον ελαίας αλλά την υιοθεσίαν εις όλους συλλήβδην τους ανθρώπους.